

kunde blive givet mig Leilighed dertil. Naar jeg besuget nu har begjært Ordet, er det væsentligst fremkaldt ved en Ytring af den høitærede Cultusminister idag, idet jeg anseer det for ønskelig baade for min egen Skuld, og vel ogsaa for Andres, at det bliver udtalt bestemt og klart, at den Stilling, man i det Hele har fundet sig opfordret til at indtage under denne Sag, ikke har Nogetsomhelst at gjøre med nogen Antipathi imod den høitærede Minister eller med nogen Bestræbelse for at fremkalde Noget, der kunde ligne et Mistillidsvotum; dette ligger aldeles fjernt fra mig, og derom troer jeg ogsaa, den høitærede Minister vil være overbevist. Jeg kunde derfor meget have ønsket, at det Punkt, som igaar gav Anledning til en meget stærk Debat, aldeles ikke var kommet frem, og jeg er fuldkommen enig med flere Andre, som have udtalt, at denne Sags Behandling paa ingen Maade har vundet eller vil vinde derved, hvorfor det skulde være mig hjært, om dette Spørgsmaal og dermed i Forbindelse staaende herefter kunde lades ganske ude af Dmte. Naar vi forøvrigt betragte det her foreliggende Lovforslag ganske og alene efter dets eget bestemte Indhold, og naar vi derhos søge at samle de forskjellige Udtalelser, der ere fremkomne saavel i dette som i det foregaaende Møde, forekommer det mig klart, at man maa sige, at det har en for siglige private Lovforslag sjelden god Udsigt til at kunne blive ført igjennem. Det er blevet udtalt fra den høitærede Cultusministers Side, at han maatte erkjende, at det er meget moderat i sin Hæelhed, og det blev igaar udtalt af et æret Medlem, som stærkest eller maaskee endog alene traadte op imod det (Holtstein), at det maatte siges i det hele Indhold at være, som han udtrykte sig, et overordentligt bestendent Forslag. Naar man fra den almindelige Dom om Lovforslaget i dets Hæelhed vil gaae over til at betragte de enkelte Bestanddele deraf og de Ytringer, der ere fremkomne desangaaende, forekommer det mig ogsaa, det maa siges, at disse for den allerstørste Deel ere af en saadan Natur, at man med god Føie og godt Haab kan vente, at man i alt Fald vil kunne komme udover Vanskelighederne derved under de senere Forhandlinger med Udvalget og Mi-

nisteren. Der var imidlertid et Punkt, med Hensyn til hvilket den høitærede Minister udtalte sig med en forholdsvis stor Styrke, og det er derfor alene denne Enkelthed, jeg finder Foranledning til her at dvæle ved; det var nemlig Bestemmelsen i Lovforslaget om, at disse Præster skulde kunne vælges blandt alle tjenstledige Præster. Den ærede Minister bemærkede derom, at, naar dette blev staaende, var det klart, „at man derigjennem har Elementer til Dannelsen af en stor Masse Frimenigheder, som, langtfra at have deres Oprindelse fra en Trang, kunne hidrøre fra andre Bevæggrunde, som man ikke kan kjende“, og han søiede til, at det sølgelig var klart, at Lovforslaget, saaledes som det er affattet, vilde være aldeles utilraadeligt, men at man maaskee vilde kunne komme til et andet Resultat, naar man istedetfor „en tjenstledig Præst“ satte „enhver ordineret Geistlig, som tillige har været i selvstændig geistlig Embedsvirksomhed“. Det forekommer mig nu virkelig, at den høitærede Cultusminister har lagt en altfor stor Værdning ind i denne Bestemmelse, og jeg kan ikke troe Andet, end at han selv ved nærmere Overveielse af Forholdene, saaledes som de med nogen Grad af Sandsynlighed ville stille sig, vil komme til den Erkjendelse, at Forskjellen imellem den Redaction, som af Ministeren blev antydet, og den, der er brugt, ingenlunde vil kunne blive af stor eller afgjørende Værdning. Det er ganske vist, at man ved enhver ny Foranstaltning, som griber ind i Livet, og især naar en Bevægelse i saa Henseende har vist sig længere Tid iforveien, meget let med en livlig Phantasi — ja, selv om denne ikke er i høi Grad livlig, — kan komme til høist foruroligende Resultater, men det er ogsaa vist, at Erfaringen ligesaa ofte og saagodtsom altid senere godtgjør, at man er gaaet altfor vidt, idet Resultatet viser sig heelt anderledes. Der kunde vist fremsføres mangfoldige Analogier, men der er idetmindste een, som jeg troer ligger meget nær, og man vil sikkert ikke undre sig over, at den ligger mig personlig nær; det er nemlig Loven om Sognebaandets Løsning. Naar man har en levende Erindring om og selv har fulgt med i den Tid, da dette Spørgsmaal først kom frem, under Stænderne og i de paafølgende Aar, vil